Magyar Művészeti Akadémia

MMA•MMKi

Művészettel Nevelés Hálózata

Jubileumi Tudományünnep 2026

MTA 200 éves a Magyar Tudományos Akadémia

Pesti Vigadó

VII. MŰVÉSZETTEL NEVELÉS MŰHELYKONFERENCIA

Művészet és felelősség

2026. november 12.
Pesti Vigadó, az MMA székháza
(Makovecz-terem)

Művészet és felelősség

Mit jelent felelősen alkotni, tanítani, tudást és tapasztalatot továbbadni? Milyen felelősséget visel a művész azért, amit megmutat a világból, és milyen felelőssége van a pedagógusnak, a mesternek abban, ahogyan teret nyit a megértésnek, az önálló gondolkodásnak és az alkotásnak?

A VII. Művészettel nevelés műhelykonferencia ezeket a kérdéseket járja körül művészek, pedagógusok és kutatók nézőpontjából. Az első szekció az alkotás, az átadás és a felelősség kapcsolatára irányítja a figyelmet: a művészi igazság, az alkotói döntés, a mesterségbeli tudás és a közös alkotás kérdéseire. A második szekció a művészet, a nevelés és a felelősség összefüggéseit vizsgálja: hogyan segítheti a művészeti tapasztalat a kreatív gondolkodást, az integrációt, a részvételt, a személyiség fejlődését és az egyéni képességek kibontakozását.

A konferencia nem kész válaszokat kíván adni, hanem párbeszédre hív. Arra keresi a választ, hogyan válhat a művészet egyszerre személyes tapasztalattá, közösségi erővé és felelős pedagógiai gyakorlattá.

A műhelykonferencia az MTA Magyar Tudomány Ünnepe programsorozatához kapcsolódik.

Program

10.00–11.00 **REGISZTRÁCIÓ**

11.00–11.10 **KÖSZÖNTŐ**

- **Csáji László Koppány**, az MMA MMKI igazgatója

11.10–12.25 **I. ALKOTÁS – ÁTADÁS – FELELŐSSÉG**

- **Váradi Judit**: A szakmai és emberi felelősség a zeneművészeti oktatásban
- **Eplényi Anna**: Kié a művészetpedagógiai ötlet?
- **Rácz Erika**: „Indusztriális munkaiskola" – oktatás
- **Haris László**: A fénykép felelőssége
- **Bethlenfalvy Ádám**: A közös alkotás felelőssége – tanári szerepbelépés és a fiktív szerep használata a drámapedagógiában

12.25–13.00 **KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉS ÉS HOZZÁSZÓLÁSI LEHETŐSÉG**

- A szekció és a kerekasztal-beszélgetés vezetője: **Solymosi-Tari Emőke**

13.00–14.00 **KÁVÉSZÜNET**

14.00–14.10 **ZENEI PROGRAM**

14.10–15.25 **II. MŰVÉSZET – NEVELÉS – FELELŐSSÉG**

- **Simon Tünde**: Művészeti nevelés és integráció
- **Gaul Emil**: A kreatív gondolkodás fejlesztése vizuális kultúra órán – beszámoló egy nemzetközi összehasonlító kutatásról
- **Skublics Mária**: A részvétel felelőssége – óvodai nevelés, cselekvő tanulás
- **Szecsődi Attila**: Művészet és felelősség viszonya
- **Pázmány Karolina Ágnes**: A differenciált fejlesztés felelőssége – tehetséggondozás, vizuális műveltség, pedagógusképzés

15.25–16.00 **KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉS**

- A szekció és a kerekasztal-beszélgetés vezetője: **Landgráf Katalin**

VII. MŰVÉSZETTEL NEVELÉS MŰHELYKONFERENCIA | MŰVÉSZET ÉS FELELŐSSÉG

VÁRADI JUDIT
egyetemi tanár, zongoraművész, kutató

A szakmai és emberi felelősség a zeneművészeti oktatásban

A hangszeres zeneoktatás egyéni tanítási modellje szoros, bizalmon alapuló kapcsolatot teremt, amelyben a főtárgytanár egyszerre szakmai mester, példakép, mentor és menedzser is. Az előadás azt vizsgálja, milyen szakmai és emberi felelősséggel jár ez a kapcsolat a zeneművészeti szakgimnáziumokban és a felsőoktatásban. A kérdőíves és az interjús adatok eredményei szerint a diákok és a hallgatók a kiemelkedő szakmai tudás és a tudásátadás képessége mellett a megértést, a gondoskodást és az emberi példamutatást is elvárják tanáraiktól. A főtárgytanár személye a zenei továbbtanulásról szóló döntésben akár az intézménynél is meghatározóbb lehet, hatása pedig a szakmai fejlődésen túl a pályaválasztásra is kiterjed. A tanári felelősség így túlmutat a hangszeres készségek fejlesztésén, magában foglalja a bizalmi viszony gondos kezelését, a személyre szabott támogatást és a tanítvány karrierjének segítését is.

EPLÉNYI ANNA
vezető, GYIK Műhely

Kié a művészetpedagógiai ötlet?

A GYIK Műhelyt 52 éve alapították. Akkor talán Szabados Árpád sem gondolta, hogy módszere túléli őt, hiszen csak alkotni akart a gyerekekkel. De felelősséggel, gondosan és kreativitással nevelt, és követői lettek: művésztanárok, kísérletező alkotók. Közösség alakult nyomdokán, és immáron 120 művészpedagógus és sokezer gyerek tartozik a GYIK Műhely körébe.

Előadásomban azzal a morális kérdéssel foglalkozom, hogy megosszuk-e mindazon ötleteket, amelyeket nap-mint-nap mi kitalálunk? Kié a művészetpedagógiai ötlet? Hogyan osszuk meg? És vajon valaki meg tudja-e valósítani másvalaki ötletét, vagy saját magán „átfolyatva" ugyanaz az ötlet már egyéni sajátosságokat fog-e ölteni? Hol a művészetpedagógiai ötlet „szabadalma"? Meddig tart egy ötlet, és hol kezdődik a következő? Nem az-e a cél, hogy módszerünkkel mindenki a saját, új ötleteit tudja kibontakoztatni, és saját magára rátalálva váljon felelősségteljes pedagógussá?

A GYIK Műhely az elmúlt évtizedben 8 könyvet adott ki – közel 300 feladat ötletével és leírásával –, amelyek segítségével számos pedagógus tanulta el módszerünket, ezzel egyfajta konkurenciát erősítettünk meg magunk mellett... De vajon nem az volt-e a cél, hogy minél több gyermekhez eljusson a GYIK-Módszertan, hogy másoknak is megmutassuk a kreatív alkotás örömét – ahogy Szabados álmodta?

RÁCZ ERIKA
ötvös, népi iparművész

„Indusztriális munkaiskola” – oktatás

Az előadás az iparművészeti és a kézműves oktatás felelősségét vizsgálja, különös tekintettel a mester szerepére. Kiindulópontja, hogy a művészeti képzés feladata nem pusztán technikai ismeretek átadása, hanem az alkotóképesség, az önálló gondolkodás és a formaérzék fejlesztése. Az „indusztriális munkaiskola” szemlélete az elmélet és a gyakorlat, a tervezés, az anyagformálás és a tárgykészítés egységére épül. A képzésben meghatározó a mester személyes példamutatása, szakmai felelőssége és az a képessége, hogy a tanulót önálló alkotói útra vezesse. A módszertan rendszerszemléletű, egymásra épülő feladatokra, manuális munkára, öntevékenységre és szabad önkifejezésre épít. Kiemelt szerepet kap a népművészet, a szakmatörténet, valamint a forma és a funkció egysége, különösen az ötvös-, a fémműves és a zománcművészeti képzésben.

HARIS LÁSZLÓ
fotóművész

A fénykép felelőssége

A fotográfia történetének kezdetétől erősen kapcsolódik a valóság és az igazság képzetéhez: sokáig általánosan elfogadott volt, hogy amit a fényképen látunk, az valóban megtörtént. A művészi fotográfia megjelenésével azonban egyre hangsúlyosabbá vált az alkotói felelősség kérdése: mikor tekinthető egy kép igaznak, és mikor válik megtévesztővé vagy manipulálttá? Az előadás történeti és kortárs példákon keresztül vizsgálja a technikai torzítás, a megrendezettség, a képmódosítás és a képszerkesztés különböző eseteit. Joseph Nicéphore Niépce, Eötvös Loránd, Lartigue, Balogh Rudolf, Jónás Pál, Rédei Ferenc és Haris László felvételei azt mutatják meg, hogy a fénykép hitelessége nem pusztán technikai kérdés: az alkotó és a közvetítő felelőssége abban áll, hogyan viszonyul a kép a valósághoz és a közvetített igazsághoz.

BETHLENFALVY ÁDÁM
vezető, Apor Vilmos Katolikus Főiskola Drámapedagógiai Központ

A közös alkotás felelőssége – tanári szerepbelépés és a fiktív szerep használata a drámapedagógiában

A tanári szerepbelépés során a pedagógus a résztvevőkkel együtt lép be egy képzeletbeli helyzetbe. A szerepben játékostársként alakítja a történetet, miközben felelősséget vállal a tanulási folyamatért. Az előadás azt vizsgálja, miként kapcsolódik össze ebben a kettős jelenlétben a színházi alkotás és a pedagógiai szándék. Hogyan nyithat teret a tanár szerepbeli döntése a diákok kérdéseinek, választásainak és egymásra figyelésének? Mikor ad át valódi alakító erőt, és mikor korlátozza akaratlanul a részvételt? Konkrét drámapedagógiai helyzeteken keresztül mutatom meg, hogy a közös alkotás felelőssége a keretek kialakításában, a határok érzékeny kezelésében, és a résztvevők döntéseire adott nyitott válaszokban válik megragadhatóvá.

SIMON TÜNDE
egyetemi docens, MKE Tanárképző Kar

Művészeti nevelés és integráció

A művészeti nevelés az oktatás társadalmi és pedagógiai kihívásaira adott egyik fontos válasz lehet, különösen az inklúzió, az esélyegyenlőség és az integráció területén. A művészet sajátos nyelve képes áthidalni a verbális, a kulturális és a szociális különbségeket, miközben lehetőséget teremt az önkifejezésre, az önismeret, a szociális kompetenciák és a motoros készségek fejlődésére. A vizuális nevelésben az egyéni megoldások értékként jelennek meg, ezért azok minden tanuló számára kínálhat sikerélményt. A közös alkotóprojektek az együttműködést, az empátiát és egymás elfogadását erősítik, a differenciált és multiszenzoros módszerek pedig támogatják az egyéni tanulási utakat. A művészeti nevelés így nem csupán tantárgyi terület, hanem olyan közös nyelv és közösségformáló eszköz, amely hozzájárulhat a különböző hátterű és képességű gyermekek közötti kapcsolatok erősítéséhez.

GAUL EMIL
belsőépítész, pedagógiai kutató

A kreatív gondolkodás fejlesztése vizuális kultúra órán – beszámoló egy nemzetközi összehasonlító kutatásról

Az előadás a kreativitás és a kreatív gondolkodás alapfogalmaiból indul ki: bemutatja Guilford kreativitásfelfogását, valamint azt, hogyan értelmezi a PISA-vizsgálat a kreatív gondolkodást. Kitér a kreativitás különböző szintjeire – a hétköznapi „kis k" és a tudományban, illetve a művészetben megjelenő „nagy K" kreativitásra –, valamint annak főbb színtereire. Ezt követően a kreatív gondolkodás fejlesztésének lehetőségeit vizsgálja a magyar közoktatásban, különös tekintettel a középiskolai vizuális nevelésre. A környezetkultúra oktatásán belül bemutatja a tervezői gondolkodás (Design Thinking) ötlépcsős modelljét, valamint az OECD PISA-vizsgálat kapcsolódó eredményeit. Végül hazai iskolai projektek példáin keresztül szemlélteti, miként fejleszthető a középiskolás diákok kreatív gondolkodása a vizuális kultúra órán.

SKUBLICS MÁRIA
művészettörténész, óvodapedagógus

A részvétel felelőssége – óvodai nevelés, cselekvő tanulás

Találkozhatnak-e képzőművészettel az óvodások? Két részre bontanám a kérdést: az egyik, hogy van-e rá lehetőségük, a másik, hogy szabad-e nekik alkotóművészettel, képzőművészettel találkozniuk.

A képzőművészeti múzeumok (is) kínálnak különböző programokat óvodás korú gyermekeknek, de ezeket ők főleg szülőkkel, nagyszülőkkel keresik fel. Vannak olyan lelkes óvodák, ahol beépítik a képzőművészet alkotásait az óvodai tevékenységekbe, de ez nem jellemző gyakorlat. Vajon miért? Lenne-e rá igény? A művészettörténeti értékek és a múzeumlátogatás milyen módszerekkel és hogyan egészíthetik ki, segíthetik az óvodás gyermekek fejlődését, nevelését?

A kisgyermekek nyitottsággal fordulnak a műalkotásokhoz az óvodai téren belül és kívül is. A Mátyás templomban kisiskolásoknak és óvodásoknak is kínálunk komplex múzeumpedagógiai élményt, ahol maga a tér, a képző- és iparművészeti alkotások testközelbe kerülnek. Itt több érzékszervre ható vizuális, zenei és taktilis élményt nyújtunk. A cél, hogy pozitív attitűdöt alakítsunk ki a művészet iránt, amely segítheti, megalapozhatja a különböző művészeti ágak, műfajok mélyebb megismerését, szeretetét.

SZECSŐDI ATTILA
igazgató, Óbudai Waldorf Iskola

Művészet és felelősség viszonya

Az előadás a művészet és a felelősség kapcsolatát Friedrich Schiller esztétikai nevelésről vallott nézetei és a Waldorf-pedagógia felől vizsgálja. Központi gondolata, hogy a művészet nem közvetlen erkölcsi tanításokkal nevel, hanem az ember belső szabadságát, ítélőképességét és felelős cselekvését készíti elő. A Waldorf-pedagógiában a művészeti tevékenységek – a zene, a festés, a kézimunka, a dráma vagy az euritmia – a szabadság és a törvényszerűség egyensúlyának megtapasztalását szolgálják. A tanár felelőssége abban áll, hogy a tananyagot a gyermek életkorához és fejlődéséhez igazodva, művészi módon közvetítse, és ne kész válaszokat adjon, hanem önálló felismerésekre vezesse a tanulót. A művészeti nevelés így az érzékenység, a figyelem és a világ iránti felelős odafordulás gyakorlásává válik.

PÁZMÁNY KAROLINA ÁGNES
egyetemi tanár, Apor Vilmos Főiskola

A differenciált fejlesztés felelőssége – tehetséggondozás, vizuális műveltség, pedagógusképzés

„Mit csináltál a rád bízott talentumokkal? Nincs más számonkérés, csak gyermekeink tekintetében." (Sütő András)
Az előadás a művészeti nevelés és a művészettel nevelés azonosságait és különbségeit vizsgálja, különös tekintettel a művésztanár kettős, alkotóművészi és pedagógusi felelősségére. Kiemelt kérdésként jelenik meg, hogy milyen szerepet vállal a művészettel nevelés a pedagógusképzésben, és hogyan járulhat hozzá a tehetséggondozáshoz, a vizuális műveltség fejlesztéséhez, valamint az egyéni képességek differenciált támogatásához. Az előadás kitér az oktató felelősségére a szakmai utánpótlás nevelésében is, hiszen a pedagógus nemcsak tudást közvetít, hanem szemléletet, értékrendet és szakmai mintát is ad tovább. A gondolatmenet végül a jelenlegi problémák és kihívások felvetéséhez, valamint olyan innovatív megoldási lehetőségek kereséséhez vezet, amelyek a művészeti nevelés és a művészettel nevelés jövőjét egyaránt szolgálhatják.

VII. MŰVÉSZETTEL NEVELÉS MŰHELYKONFERENCIA | MŰVÉSZET ÉS FELELŐSSÉG

Magyar Művészeti Akadémia
MMA•MMKI
Művészettel Nevelés Hálózata
JUBILEUMI TUDOMÁNYÜNNEP 2026
MTA 200 ÉVES A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
PESTI VIGADÓ